

Thella Johnson (suom Jaana Nikula): Rauha

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Thella Johnson (suom Jaana Nikula): Rauha (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/thella-johnson-rauha/>)

Thella Johnson (suom Jaana Nikula): Rauha

RIITTA VAISMAA – Suomalaisruotsalainen runsaudensarvi

Ruotsinsuomalaisen Thella Johnsonin esikoisromaani *Rauha* alkaa Tornioista vuonna 1945, kun 22-vuotias tykkimies Tapani Kansa jättää taakseen sotatyöt. On koittanut rauha. Teos päättyy vuonna 2015 Tornioon, missä Tapanin 35-vuotias tyttärentytär Elina Kansa, romaanin kertoja, on auttamassa yhdessä irakilaisen isäpuolensa kanssa irakilaisia pakolaisia, joista monet ovat paenneet sota.

Johnsonin *Rauha* on varsinainen runsaudensarvi. Se kertoo Kansan perheen kolmen sukupolven vaiheista rauhanajan Suomessa ja myös suuren muuton aikaan Ruotsiin siirtyneen perheen osan elämästä kahdessa maassa. Kansan perheenjäsenten lisäksi Johnson kuvaa moninaisesti ja mainiosti Suomen koko lähihistorian. Oppikirjaksi *Rauha* kävisi, jos sellainen saa olla hulvattoman hauska. Johnson aloittaa sodanjälkeisestä ajasta sotakorvausten aiheuttaman taloudellisen nousun kautta maan olojen kohentumiseen ja sittemmin lama-aikaan ja aivan nykypäivän ilmiöihin. Vaikka keskiössä on Kansan perhe, kuvaus kattaa yleispätevyydessään koko kansakunnan vaiheet.

Tapani Kansa kuului siihen ikäryhmään, joka sai ylioppilaslakkinsa ja -todistuksensa ilman kokeen suorittamista. Tästä jäi Tapanille ainainen trauma, jota ei täysin korvannut edes diplomi-insinöörin arvo ja sen avaamat mahdollisuudet. Tällaisia Suomen historian kutkuttavia yksityiskohtia *Rauhaan* mahtuu valtava määrä. Thella Johnsonin (s. 1979) äiti on suomalainen ja isä ruotsalainen. Ihailtavasti hän tuntee Suomen lähihistorian kuin taskunsa. Hän on viettänyt lapsuuden ja nuoruuden kesänsä isovanhempieensa luona Suomessa. Hän on palkittu toimittaja ja kirjailija, joka on työskennellyt useamman vuoden Suomessa, ensin Svenska ylessä ja sitten Ruotsin radion kirjeenvaihtajana. Hän on sanonut, että hän haluaa kertoa Suomesta muutakin kuin kliseet, mutta nautinnollisesti hän kyllä kliseetkin *Rauhaan* mahduttaa.

Thella Johnson kiittää teoksen lopussa lämpimästi suomentajaansa Jaana Nikulaa. Hienosti suomentaja tavoittaaakin Johnsonin hersyvän ja runsaan ilmaisan. Ilmeisesti kirjailijan ja suomentajan onnistunut yhteistyö ja lisännyt ymmärrystä ja tietoa suomalaisesta elämänmenosta.

En ihmettele sitä, että *Rauha* on käännetty tuoreeltaan suomeksi. Jos ei muuta tietäisi, teosta luulisi alkuperäisesti suomalaiseksi. Ihmettelen sen sijaan sitä, missä määrin näin valtavasti ja yksityiskohtaisesti Suomen historiasta ja nykypäivästä kertova teos kiinnostaa ruotsalaisia lukijoita; ruotsiksi ja Ruotsissa kun romaani kuitenkin ensimmäiseksi ilmestyi. Mietin, miten moni ruotsalainen edes osaa nähdä huumorin jo perheen kantaisän nimessä. Ehkä Tapani Kansa on tuttu ainakin ruotsinsuomalaisille.

Elina Kansa kirjoittaa perheensä tarinaa Kemissä pienen puodin takahuoneessa ensisijaisesti irakilaiselle Bodille, jo pitkään Suomessa asuneelle isäpuolelleen, sekä uudelle rakastajalleen Lahtelalle. Tämä on kotoisin Pohjois-Suomesta ja päätynyt sinne paluumuuttajana johtavaksi viranhaltijaksi, jonka tehtävänä on huolehtia vuonna 2015 Ruotsin rajan yli tulleesta maahanmuuttajien aallosta. Ison osan ajastaan Lahtela viettää

tosin Elinan puodissa, koska Odinin joukon mielenosoittajat ovat vähän väliä hänen kimpussa. Tähänkin liittyy kiinnostava yksityiskohta. Tapanin tyttären ja Elinan äidin Marjatan perhe asuu Tukholman seudulla vähän kyseenalaisessa maineessa olevassa Odinin lähiössä. Kemissä mellastavat maahanmuuttoa vastaustavat ja väkivaltaankin tarttuvat vähintäänkin kyseenalaiset Odinin soturit.

Elina Kansa ei ole järin järjestelmällinen kirjuri. Mitä vahempia tapahtumat ovat, sitä selkeämpi on kertojan rooli. Sotakorvausten fokuksena on Rautaruukin terästehdas, minne insinööri Kansa työllistyy. Hänestä tulee keskiasteen pomo, joka kiertää maata ja maailmaa. Etenkin matkat itäiseen naapuriin ovat pitkiä ja kosteita, vaikka kostukkeetta eivät suju muutkaan matkat. Tapanin diabetes ja viina, jota kuluu varsin runsaasti myös kotimaassa, eivät sovi yhteen. Uskottava tarina tämäkin.

Tapani Kansa löytää puolisonsa Porista, missä Helmi on Yyterin rantaravintolan tarjoilijana. Liitto kestää myrskyjä ja tyveniä aikoja. Ennen ja jälkeen Raahen pariskunta elää myös Helsingissä, mutta polte Poriin kuitenkin on kova.

Mainioita ja huvittavia kuvauksia Johnson saa aikaan, kun Kansat hankkivat kanavaveneen, jolla kesäkaudet kuluvat vaihtelevin kokoonpanoin. Laivat ja meri kuuluvat muutoinkin perheen historiaan. Elinan äiti Marjatta oli nuorena töissä laivalla, mistä on tuliaisina mm. Elina, joskin Marjatta ehtii ennen Elinan syntymää avioitua – tässä taas herkullisia yhtymäkohtia kahden maan välillä – ruotsalaisen Johan Vilhelm Snellmanin kanssa. Elina pitää Johania isänään.

Kun perhe on jo koko lailla ruotsalaistunut, äiti Marjatta tutustuu Suomen kesässä irakilaisen Bodin kanssa. Bodi on leski ja Kemissä jonkinlainen puoskarihammaslääkäri. Bodista tulee Elinalle tärkeä, ja hänen mukanaan perhe päätyy Meri-Lappiin.

Mukana tosin kulkeutuu myös vähemmän toivottavaksi osoittautuvaa väkeä. Isien vyyhdessä osoittautuu, että Marjatan ystävättären pojan isä on sama merimies kuin Elinankin tosiasiallinen isä. Asia paljastuu, kun Elina ja Marko ensin kiisteltyään ja riideltään kiinnostuvat toisistaan. Marjatta ei voi olla paljastamatta asiaintilaa, vaikka sen todenperäisyyttä ei voi olla epäilemättä. Marko ja tämän äiti muuttavat Kansojen mukana Suomeen, mistä aiheutuu paljon harmia. Kuvaan tulevat huumeet, suojelurahojen vaatimukset, poliisit ja vankilat. Hyväntahtoinen Elina tuntee jonkinlaista velvollisuutta velipuoltaan kohtaan, mutta rajansa kaikella.

Johnsonin romaanin ja Elinan kertomus koostuu neljästä matkasta. Ensimmäisen päähenkilö on Tapani Kansa, toisen tyttärensä Marjatta Kansa, kolmannen Marjatan irakilainen puoliso Bodi Adnan ja vasta neljännen Elina Kansa. Mainiosti Elina kuljettaa tarinaa, vaikka ei kenties aina okeaan aivan luotettava kertoja. Hänellä on taipumus joustaa asioiden järjestyksestä, ja välistä hän työllääntyy homman suuruuteen. Bodi ja Lahtela vaativat saattamaan tarinan loppuun.

Elinan oma matka kuljettaa hänet muutamaksi vuodeksi Venäjälle ja siellä Monrepos' n puistoon epämääräisen joukon seuraan sekä hyvin epämääräiseen elämään. Tämän jakson merkitys tai tarpeellisuus ei minulle auennut. Ehkä siinä halutaan kertoa suomalaisvenäläisten suhteiden muutoksesta Neuvostoliiton kaatumisen jälkeen, mutta *Rauha* toimisi hyvin tai jopa paremmin ilman koko episodtia. Onpahan Elinalla poika tuon matkan seurauksena, mikä saa Lahtelan kovin mustasukkaiseksi. Hänen helpotukseksi Sandro osoittautuu adoptiolapseksi.

Thella Johnson ei ole vain kirjailija. Hänet on palkittu mm. radiodokumenteista. Hän on lisäksi julkaisut 2008 yhdessä Ola Wongin ja Jörgen Huitfeldtin kanssa palkitun tietokirjan *Sjukt Billigt*. Thella Johnson on tunnettu myös muusikkona.

Thella Johnson: Rauha (Fred). Suom. Jaana Nikula. Johnny Kniga 2024. 425 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko

« Previous:

Judith Schalansky (suom Suvi Valli):
Kadotettujen katalogi
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/judith-schalansky-kadotettujen-katalogi/>)

Next:»

Johanna Frid (suom Sirje Niitepöld):
Haraldin äiti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/johanna-fried-haraldin-aiti/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
